

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ชมพูคลองหาด

ทะเบียนเลขที่ สช 69100272

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชมพูคลองหาด คำขอเลขที่ 61100185 ทะเบียนเลขที่ สช 69100272 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 24 กรกฎาคม 2561

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. 2569

(นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ชมพู่คลองหาด

Khlong Hat Rose Apple หรือ Chompoo Khlong Hat

- (1) เลขที่คำขอ 61100185 ทะเบียนเลขที่ สข 69100272
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 24 กรกฎาคม 2561 วันที่ขึ้นทะเบียน 24 กรกฎาคม 2561
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดสระแก้ว
- ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว ถนนสุวรรณศร ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
- (4) รายการสินค้า ชมพู่
- (5) คุณภาพ, ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ชมพู่คลองหาด หรือ Khlong Hat Rose Apple หรือ Chompoo Khlong Hat หมายถึง ชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ มีลักษณะผลทรงระฆังคว่ำ ตรงกลางคอดเด่นชัด ผิวสีแดงสดถึงแดงเข้ม เนื้อในสีเขียวยอมขาว เนื้อหนา แน่น กรอบ ไม่ฉ่ำน้ำ เมล็ดลีบหรือไม่มีเมล็ด รสชาติหวาน ปลุกในขอบเขตพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอคลองหาด อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอวัฒนานคร และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ชมพู่ : พันธุ์ทับทิมจันทร์

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- รูปร่าง ผลใหญ่ ทรงระฆังคว่ำ ตรงกลางคอดเด่นชัด
- ผิว สีแดงสดถึงแดงเข้ม
- เนื้อ เนื้อในสีเขียวยอมขาว เนื้อหนา แน่น กรอบ ไม่ฉ่ำน้ำ
- เมล็ด เมล็ดลีบหรือไม่มีเมล็ด
- รสชาติ หวาน

(3) ลักษณะทางเคมี

- ค่าความหวาน ไม่น้อยกว่า 10 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

วัตถุดิบ

ชมพู่คลองหาด ผลิตจากต้นพันธุ์ชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ ซึ่งได้จากการขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเสียบยอดบนต้นตอชมพู่ที่มีอายุไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือวิธีการตอนกิ่งจากต้นที่ให้ผลแล้ว หรือวิธีการทาบกิ่งจากต้นที่ได้จากการเสียบยอด หรือวิธีการอื่นที่ไม่ทำให้ลักษณะของพันธุ์เปลี่ยนแปลงไป ที่มีความสมบูรณ์และแข็งแรง โดยต้นพันธุ์ดังกล่าว ต้องมาจากพื้นที่จังหวัดสระแก้ว หรือจากแหล่งอื่นที่เชื่อถือได้ เช่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้น

การปลูก

(1) ฤดูกาลปลูก สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี โดยช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ ช่วงฤดูฝน ประมาณเดือน พฤษภาคมถึงตุลาคม

(2) การเตรียมพื้นที่ ทำการไถพรวนและปรับปรุงดินตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยเว้นระยะห่างระหว่างต้นประมาณ 6 x 6 เมตร หรือ 8 x 8 เมตร หรือพิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

(3) วางต้นพันธุ์บริเวณกลางหลุมปลูก โดยให้ระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อย กดดินให้แน่น จากนั้นใช้ไม้ปักและผูกเชือกยึดเพื่อป้องกันลมโยก และรดน้ำให้ชุ่ม

การดูแลรักษา

(1) การให้น้ำ ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาตามสภาพการอุ้มน้ำของดินและระยะการเติบโตของต้นชมพู

(2) การใส่ปุ๋ย ให้ใส่ตามระยะพัฒนาการของต้นชมพู ไม่น้อยกว่า 3 ครั้งต่อปี ได้แก่ ระยะบำรุงต้น ระยะสร้างตาดอก และระยะบำรุงผล โดยประเภทและปริมาณปุ๋ยที่ใช้ให้พิจารณาจากสภาพความสมบูรณ์ของดินหรือความสมบูรณ์ของต้น

(3) การแต่งข้อผลและการห่อผล เมื่อชมพูเริ่มติดดอก ให้ทำการแต่งข้อผลให้เหลือประมาณข้อละ 3 - 4 ผล หรือพิจารณาตามความเหมาะสม จากนั้นทำการห่อผลด้วยวัสดุที่ไม่ดูดซับความชื้น สามารถระบายน้ำออกได้ เช่น ถุงห่อผลไม้ เป็นต้น สำหรับการห่อผลในช่วงฤดูร้อนให้ดำเนินการห่อหลังเกสรร่วงประมาณ 7 - 10 วัน หรือพิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพอากาศ

(4) การตัดแต่งกิ่ง ควรตัดแต่งกิ่งเพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง แสงแดดสามารถส่องถึงกิ่งด้านใน และควบคุมความสูงของทรงพุ่มไม่ให้สูงเกินไป เพื่อความสะดวกในการดูแลรักษา การห่อผล และการเก็บเกี่ยว

(5) กำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ โดยช่วงระยะติดผลเลือกใช้วิธีการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อผลชมพู

(6) การป้องกันและกำจัดโรคพืชรวมถึงศัตรูพืช ให้ใช้วิธีที่เหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบต่อผลชมพู

การเก็บเกี่ยว

(1) ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว อยู่ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป

(2) การเก็บเกี่ยวจะเริ่มดำเนินการหลังดอกบาน 30 - 35 วัน หรือหลังห่อผล 25 - 30 วัน โดยสังเกตจากผลมีขนาดใหญ่ขึ้น หรือผิวเปลี่ยนเป็นสีแดงสดหรือแดงเข้ม

(3) วิธีการเก็บเกี่ยว ใช้อุปกรณ์มีคมตัดบริเวณข้อผล และใช้ภาชนะบรรจุรองรับผลขณะเก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันผลชมพูช้ำหรือเสียหาย

(4) เมื่อเก็บเกี่ยวผลชมพูแล้วนำมาคัดขนาด และคัดแยกผลที่มีตำหนิหรือไม่มีคุณภาพออก จากนั้นนำผลที่ผ่านการคัดแยกแล้วบรรจุในภาชนะซึ่งปูรองพื้นด้วยวัสดุที่สามารถป้องกันไม่ให้ผลชมพูช้ำหรือเสียหาย เช่น กระดาษ ใบตอง เป็นต้น

การเก็บรักษา และการขนย้าย

(1) ควรเก็บในที่ร่ม หลีกเลี่ยงการถูกแสงแดด และขณะขนย้ายต้องปฏิบัติอย่างระมัดระวัง โดยใช้ภาชนะบรรจุที่สามารถป้องกันความเสียหายได้

(2) กรณีส่งออก ผลชมพูควรเก็บรักษาในอุณหภูมิประมาณ 5 องศาเซลเซียส หรือใช้วิธีการอื่นที่ช่วยรักษาคุณภาพของชมพูไว้ได้นานขึ้น

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ให้ประกอบด้วยคำว่า “ชมพูคลองหาด” หรือ “Khlong Hat Rose Apple” หรือ “Chompoo Khlong Hat”

(2) ให้ระบุ ชื่อ ที่อยู่ เบอร์ติดต่อ ของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการค้า หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสระแก้วตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย สภาพภูมิประเทศในแหล่งภูมิศาสตร์ทั้ง 7 อำเภอ โดยรวมเป็นพื้นที่ราบถึงที่ราบสูง มีภูเขาสูงสลับเนินเขา พื้นที่ตอนบนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา ทางตอนใต้เป็นพื้นที่ราบสูง และที่ราบเชิงเขาลาดเทไปยังตอนกลางของจังหวัด ส่วนพื้นที่ราบตอนกลางมีลักษณะลาดเทไปทางทิศตะวันออก และทิศตะวันตก และมีเนินเขากระจายอยู่ทั่วไป ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนทรายปนกรวด และลูกรังสีน้ำตาล สีน้ำตาลอ่อน และสีชมพูโดยในแต่ละชั้นดินมีการเกาะตัวกันอย่างหลวม ๆ และมีการระบายน้ำดี

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศในแหล่งภูมิศาสตร์ทั้ง 7 อำเภอ แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุม แต่เนื่องจากอยู่ในละติจูดที่ค่อนข้างห่างจากศูนย์กลางของบริเวณความกดอากาศสูง และมีเทือกเขาทางตอนเหนือของจังหวัดขวางกั้น มวลอากาศเย็นที่แผ่ลงมาไม่มากนักทำให้อุณหภูมิไม่หนาวเย็นมาก ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม โดยมีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป และฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม อากาศมีความชุ่มชื้นขึ้น และมีฝนตกหนาแน่นในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 982 – 1,721 มิลลิเมตรต่อปี อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.81 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.93 องศาเซลเซียส ซึ่งมีอุณหภูมิที่ค่อนข้างสูงกว่าพื้นที่อื่นในทุกฤดู

ด้วยลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นพื้นที่ราบสูงและที่ราบเชิงเขาลาดเทไปยังตอนกลางของจังหวัดและเป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญ ส่งผลให้ได้รับตะกอนดินและอินทรีย์วัตถุจากน้ำฝนและน้ำจากภูเขา ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ และมีการสะสมอินทรีย์วัตถุจากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของชมพูคลองหาด นอกจากนี้ชุดดินบริเวณแหล่งผลิตยังมีธาตุอาหารสำคัญ ได้แก่ โพแทสเซียม ซึ่งช่วยสร้างผนังเซลล์ให้แข็งแรง ทำให้เนื้อผลมีความแน่นและกรอบ อีกทั้งพื้นที่มีความลาดเอียงเล็กน้อย ดินระบายน้ำได้ดี และมีสภาพอากาศแบบร้อนชื้นสลับร้อนแล้ง อุณหภูมิค่อนข้างสูงตลอดทั้งปี ปริมาณฝนค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ชมพูคลองหาดมีความแห้ง ไม่ฉ่ำน้ำ และฤดูแล้งที่มีแดดจัดส่งผลให้ผิวชมพูมีสีแดงสดถึงแดงเข้ม ด้วยองค์ประกอบดังกล่าว และการดูแลรักษาของเกษตรกร ชมพูคลองหาดจึงมีลักษณะพิเศษ คือ เนื้อหนา แน่น กรอบ ไม่ฉ่ำน้ำ เมล็ดลีบหรือไม่มีเมล็ด รสชาติหวาน อันเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นทั้งด้านคุณภาพและรสชาติ

ประวัติความเป็นมา

ชมพูในจังหวัดสระแก้ว เริ่มมีการปลูกเมื่อราวปี พ.ศ. 2524 - 2525 โดยนายนิมิตร เกิดอุบล ชาวอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้อพยพถิ่นฐานมาอาศัยที่บ้านหนองตะเคียน ตำบลไทยอุดม อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และได้บุกเบิกการปลูกชมพูเป็นครั้งแรกในพื้นที่ การริเริ่มดังกล่าวได้ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจแก่เกษตรกรในท้องถิ่นหันมาสนใจพืชเศรษฐกิจชนิดนี้ และนำไปสู่การขยายพันธุ์ชมพู โดยเฉพาะพันธุ์ทุลเกล้า ที่ได้รับความนิยมในระยะแรก ในปี พ.ศ. 2538 เกษตรกรกลุ่มหนึ่งได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่ประเทศอินโดนีเซีย และได้นำชมพูพันธุ์ดีกลับมากปลูกในประเทศไทย โดยมีการปรับชื่อพันธุ์ตามท้องถิ่น เช่น “ทองสามสี” จังหวัดราชบุรี “จิตรรา” จังหวัดนครปฐม และ “ทับทิมจันทร์” จังหวัดจันทบุรี เป็นต้น ต่อมานายยุทธนา ทศมากร ได้อพยพถิ่นฐานจากจังหวัดตราดมาอาศัยในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ได้ปลูกชมพูพันธุ์ทุลเกล้าและทดลองนำพันธุ์ชมพูต่าง ๆ เข้ามาปลูกเพิ่มเติม และในปี พ.ศ. 2540 ได้นำพันธุ์ทับทิมจันทร์จากอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีมาทดลองเสียบยอดเข้ากับต้นพันธุ์ทุลเกล้าที่ปลูกอยู่เดิม ส่งผลให้สามารถเก็บผลผลิตได้ภายในระยะเวลา 3 เดือน โดยผลผลิตมีลักษณะ คือ ผลสีแดงสดถึงเข้ม รสชาติเข้มข้น เนื้อในสีเขียวมขาว และมีเมล็ดลีบหรือไม่มีเมล็ด แตกต่างจากชมพูพันธุ์อื่น ๆ ที่มีการปลูกในพื้นที่ทำให้การขยายพันธุ์ดังกล่าวแพร่หลายอย่างรวดเร็วและกลายเป็นลักษณะเฉพาะของชมพูคลองหาด อีกทั้งวิธีการปลูกของเกษตรกรมีลักษณะแตกต่างจากพื้นที่ในภาคกลาง คือ ไม่ยกทรงสวน ประกอบกับภูมิอากาศมีสภาพแห้ง ส่งผลให้ผลผลิตมีเนื้อแห้ง ไม่ฉ่ำน้ำ แต่รสชาติเข้มข้น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ด้วยลักษณะพิเศษดังกล่าวทำให้ชมพูที่ปลูกในอำเภอคลองหาดเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง สามารถจำหน่ายในชื่อ “ชมพูคลองหาด” ได้ในราคาที่สูงกว่าชมพูทั่วไป 2 - 3 เท่า และบางส่วนยังถูกส่งออกไปยังต่างประเทศเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคที่มุ่งเน้นผลไม้คุณภาพสูง จนกระทั่งได้มีการขยายพื้นที่การปลูกชมพูออกไปยังอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดสระแก้ว ด้วยศักยภาพข้างต้นชุมชนอำเภอคลองหาดได้ร่วมกันจัดงาน “ชมพูหวานและของดีคลองหาด” เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2541 ณ วัดหนองตะเคียน เพื่อเป็นเวทีแสดงและจำหน่ายผลผลิต รวมทั้งสร้างการรับรู้แก่ผู้บริโภค ต่อมางานดังกล่าวได้ขยายมาจัดบริเวณหน้าอำเภอคลองหาดและจัดสืบเนื่องต่อมาทุกปี จนถึงปี พ.ศ. 2568 นับเป็นครั้งที่ 30 งานดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นเวทีทางการตลาด แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของความภาคภูมิใจในคุณภาพผลผลิตท้องถิ่นซึ่งสะท้อนภูมิปัญญาของเกษตรกรและปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่หล่อหลอมให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชมพูคลองหาด ที่สามารถสร้างผลไม้อท้องถิ่นให้ก้าวสู่การเป็นผลไม้พรีเมียมที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศและระดับสากลได้อย่างยั่งยืน

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ชมพูคลองหาด ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอคลองหาด อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอวัฒนานคร และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

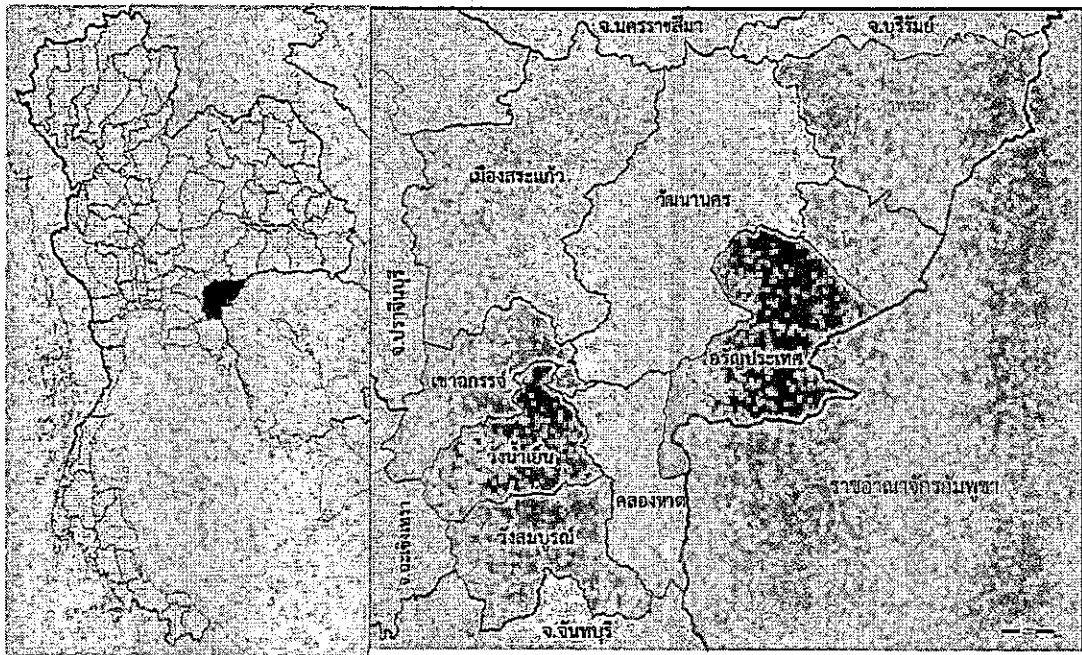
(1) ชมพูคลองหาด ต้องปลูกในขอบเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น

(2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต ผู้ประกอบการค้า ชมพูคลองหาด รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) ให้มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชมพูคลองหาด
 - (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชมพูคลองหาด และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
-

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ ชมพู่คลองหาด

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ชมพู่คลองหาด ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอคลองหาด อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอวัฒนานคร และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว